

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
25 Οκτωβρίου 1981
Τιμή φύλλου δρχ. 10
Αριθμός φύλλου 62
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ

Σε άλλες στήλες αναφερόμαστε στην τέλεση του Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου για τους συνεπαρχιώτες μας που εκτελέστηκαν στο διάστημα της Γερμανικής κατοχής και ειδικότερα στις 14—9—1943.

Δημοσιεύουμε τις ομιλίες που έγιναν στ' Αμιρά μά και στην τελετή που έκαναν οι συνεπαρχιώτες μας στην Αθήνα. Αναφερόμαστε ακόμη στις αδυναμίες που παρουσιάστηκαν στην οργάνωση και τέλεση του μνημοσύνου.

Δημοσιεύουμε κι ένα γράμμα, προς την Παγκρητική Ένωση Αμερικής, αντιπρόσωποι της οποίας παραβρέθηκαν φέτος στην τέλεση του Μνημοσύνου. Σ' αυτό μας τὸ γράμμα ζητούμε να βοηθήσουν για τη διαμόρφωση του χώρου του Ηρώου.

Τριάντα οκτώ (38) χρόνια έχουν περάσει από τότε που με τις ομαδικές εκτελέσεις στις 14 του Σεπτεμβρίου 1943 μέσα σε μία μέρα χάθηκαν 360 συνεπαρχιώτες μας. Τριάντα έξι χρόνια πέρασαν από τότε που οι κατακτητές έφυγαν από τη χώρα μας, κινηγμένοι από την οργή και την κατάρα του λαού μας.

Σε άλλες χώρες η μνήμη των πατριωτών που εκτελέστηκαν από τὰ φασιστικά στρατεύματα τιμάται με ξεχωριστή λαμπρότητα. Μεγαλόπρεπα ηρώα έχουν ανεγερθεί. Μουσεία με κειμήλια εθνικής αντι-

στασης και μεγάλα πάρκα κοσμούν τὸ χώρο γύρω από τὰ ηρώα.

Στην επαρχία μας όμως, στα 36 χρόνια που πέρασαν, καμιά κρατική συμπαράσταση δεν είχαμε. Καμιά κρατική βοήθεια, κανένα ενδιαφέρον για να τιμηθούν οι εκατοντάδες νεκροί της επαρχίας.

Με εράνους μίας επαρχιακής επιτροπής Βιαννιτών στηθήκε τὸ Ηρώο που βρίσκεται στὸ Σελί του χωριού Αμιρά και μὴς υπενθυμίζει τὴν μεγάλη θυσία.

Με πρωτοβουλία των κατοίκων τελέστηκε δυὸ ἢ τρεῖς φορές πριν 10 και 15 χρόνια μνημόσυνο.

Με πρωτοβουλία μίας Πανεπαρχιακής Επιτροπής από τους Προέδρους των Κοινοτήτων και άλλους Κοινωνικούς φορείς της Επαρχίας και με δικὰ τους έξοδα που τὰ καλύπτουν οι κάτοικοι της επαρχίας, τελείται στὰ τέσσερα τελευταία χρόνια πανεπαρχιακό μνημόσυνο. Σ' αυτό κάθε χρόνο καλείται να παρευρεθεί και τὸ επίσημο κράτος, μὰ δὲν τὸ καταδέχεται. Μὲ τὸ ζόρι σέρνεται (ὅπως εἶπε ο φετινὸς ομιλητής) ἡ Νομαρχία Ηρακλείου, για να στείλει ἕναν υπάλληλό της ἢ στὴν καλύτερη περίπτωση τὸ Διευθυντὴ της να τὴν εκπροσωπήσει, ἐνὼ ἡ επιτροπὴ ἀναλαμβάνει και τὴν πληρωμὴ τού στεφανίου που καταθέτει.

Μπροστά σ' αὐτὴ τὴν ἀπαράδεκτη κατάσταση, που θὰ κάνει να τρίζουν κάθε χρόνο τὰ κόκαλα των 360 πατριωτῶν τῆς Βιάννου ἀπὸ οργὴ και ἀγανάκτηση για τὴν κρατικὴ ἀδιαφορία, ἀπευθυνόμεστε σήμερα ἀπὸ τὴ θέση αὐτή:

1. Στὴν Κυβέρνηση που προέκυψε ἀπὸ τις τελευταῖες ἐκλογές και τὴν καλούμε να ἀναγνωρίσει τὴ θυσία των συνεπαρχιωτῶν μας και να βοηθήσει για τὴ διαμόρφωση τού χώρου τού Ηρώου, τὴν ἀνέγερση Μουσείου με κειμήλια τῆς Εθνικῆς Ἀντίστασης, τὴ δημιουργία πρασίνου στὸ γύρω χώρο και στοὺς δρόμους που οδηγούν στὸ Ηρώο. Ο χώρος τού Ηρώου πρέπει να διαμορφωθεί ἔτσι που να προκαλεῖ τὸ σεβασμὸ και τὴν πατριωτικὴ ἐξαρση στὸν κάθε ἐπισκέπτη.

2. Στὸ σύνολο των συνεπαρχιωτῶν μας, καλώντας τους να συμβάλουν, οικονομικά και ἠθικά, στὴν ολοκλήρωση τού έργου για τὴ διαμόρφωση τού χώρου τού Ηρώου.

Ἐμπρός ὅλοι μαζί, καθένας με τὸν τρόπο του, καθένας με τις δυνατότητες που ἔχει, για να μετατρέψουμε ὡς τὸν ἄλλο Σεπτέμβριο τὸν χώρο τού Ηρώου σε χώρο ἀντάξιο πρὸς τὴ μεγάλη θυσία των νεκρῶν πατριωτῶν τῆς επαρχίας μας.

ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Ο λαὸς τῆς επαρχίας Βιάννου, δεκάδες ἀγωνιστές τῆς Εθνικῆς Ἀντίστασης, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Παγκρητικῆς Ἐνώσεως Αμερικής, πολλοὶ συνεπαρχιώτες ἀπὸ τὸ Ηράκλειο, τὴν Αθήνα και ἄλλα μέρη, εκπρόσωποι των πολιτικῶν και στρατιωτικῶν ἀρχῶν, πολλοὶ βουλευτές, δημοσιογράφοι και κάτοικοι ἄλλων περιοχῶν τιμήσαν τὴν Κυριακὴ, 13 Σεπτεμβρίου, τὴ μνήμη των εκατοντάδων κατοίκων τῆς επαρχίας μας και των γειτονικῶν χωριῶν τῆς επαρχίας Ἰεραπέτρας που εκτελέστηκαν ομαδικὰ ἀπὸ τούς Γερμανοὺς κατακτητές στις 14 Σεπτεμβρίου 1943.

Στὴ μνήμη ὁλων ξανάβαν οι φοβερές ἡμέρες τῆς φασιστικῆς ἐπιδρομῆς (ἡ 14η Σεπτεμβρίου καὶ οι ἄλλες που ἀκολουθήσαν), ὅταν τὰ χιτλερικά κτήνη, για να κάμψουν με τὴν ωμή βία τὸ πατριωτικὸ —

αντιφασιστικὸ φρόνημα τού λαοῦ τῆς επαρχίας μας, που εἶχε φτάσει στὴν πρὶο μεγάλη του ἐξαρση, δολοφόνησαν τετρακόσιους περίπου κατοίκους τῆς (γνωστὰ εἶναι μόνο 358 ονόματα, δημοσιευμένα σε παλαιότερα φύλλα μας) κι ἔκαψαν πολλὰ χωριά της.

Ἡ τέλεση τού μνημοσύνου και ἡ ὄλη ἐκδήλωση ἔγινε στὴ θέση «Σελί», κοντὰ στὸ χωριὸ Αμιρά, ὅπου βρίσκεται τὸ μνημειὸ των εκτελεσθέντων, και ὁργανώθηκε με τὴ φροντίδα τῆς ἀρμόδιας Πανεπαρχιακῆς Επιτροπῆς Μνημοσύνου, ὅπως και τὰ προηγούμενα χρόνια.

Τὸ πανεπαρχιακό μνημόσυνο ἀρχισε στις 11.30 π.μ. με ἐπιμνημόσυνη δέηση ἀπὸ τὸ μητροπολιτὴ Πέτρος κ. Δημήτριο, που περισοιχιζόταν ἀπὸ ἐντεκα ιερεῖς. Ἀκολούθησε προσευχὴ ἀπὸ τὴ φιλάρμο

Ο σεβασμ. Μητροπολιτὴς Πέτρος κ. Δημήτριος με ιερεῖς τῆς επαρχίας κατὰ τὴν τέλεση τού μνημοσύνου

νική τού Δήμου Ηρακλείου και στὴ συνέχεια ἔγινε τὸ καθιερωμένο προσκλητήριο των νεκρῶν, με τὴν ἐπανάληψη σε κάθε ονόματα τῆς φράσης «ἐπέσαν για τὴ λευτεριά». Μετὰ τὴν τήρηση ἐνὸς λεπτοῦ σιγῆς μίλησε ο συνεπαρχιωτῆς δικηγόρος κ. Ἀριστείδης Ἰνιωτάκης, τὴν ομιλία τού ὁποῖου δημοσιεύουμε σε ἄλλη στήλη. Ο ομιλητὴς ἀναφέρθηκε στὸ ἱστορικὸ τού ολοκαυτώματος τῆς επαρχίας και ζήτησε τὴν ἀναγνώριση τῆς Εθνικῆς Ἀντίστασης και τῆς θυσίας τῆς επαρχίας Βιάννου, πράγμα που τριάντα οκτὼ χρόνια τώ-

ρα ἀρνοῦνται να κάμουν οι διάφορες κυβερνήσεις. Στὴ συνέχεια κατέθεσαν στέφανα στὸ Ηρώο με τὴν παρακάτω σειρά οι: 1) Γ. Οικονομίδης, ἐκ μέρους τῆς Νομαρχίας Ηρακλείου, 2) Ἐμμαν. Κεφαλογιάννης, ἐκ μέρους τῆς Ν.Δ. 3) Μεν. Ξυλούρης ἐκ μέρους τῆς Ε.Π.Α.Κ. 4) Συν/ρχης Ευάγγ. Πάπαμοστοράκης, ἐκ μέρους τῆς Ε' Μερραρχίας 5) Ἀντ/ρχης Ἀλ. Πατεράκης, ἐκ μέρους τῆς Δ. Χωρ/κῆς Ηρακλείου 6) Φαιδ. Βαρδαβάς, ἐκ μέρους τού Δήμου Ηρακλείου 7) Κώστας Παλιός και Γεώργ. Βαρδάκης
Συνέχεια στὴ σελίδα 3

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗ Β' ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Μ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Στὸ Γυμνάσιο — Λύκειο Βιάννου δὲν στάλθηκε για δευτέρη χρονιά καθηγητῆς Γυμναστικῆς. Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων και οι στήλες αὐτές τὸ ζήτησαν αρκετές φορές πέρυσι. Ὑπέδειξαν και λύσεις, μὰ δὲν ἔγινε τίποτα. Τὸ ζητοῦν και φέτος και τονίζουν ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη να βρεθῆ τρόπος

για να τοποθετηθῆ Γυμναστικὴ και στὴ Βιάννο. Τὴ γυμναστικὴ, βασικὸ μάθημα σε κάθε σχολεῖο, δὲν ἐπιτρέπεται να τὴ στεροῦνται τὰ παιδιὰ τῆς επαρχίας μας. Πιστεύουμε να ἔχει πληρωθῆ ἡ θέση τού Γυμναστῆ ὡς τὴν ἐκδοση τού ἐπόμενου φύλλου των Β.Ν. και ν' ἀποφύγουμε τὴν ἀναφορὰ και πάλι σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἡ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΛΑΔΙΟΥ

Στις 30 Ἰουνίου ἔληξε ἡ προθεσμία ὑποβολῆς των δικαιολογητικῶν για τὴν χορήγηση 7 δρχ. κατὰ κίλο στὴν παραγωγή λαδοῦ ἐσοδείας 1980 - 81. Συμπληρώνονται 4 μῆνες κι ἀκόμη να δοθεῖ τίποτε. Γιατί; Ποῖος φταίει; Οἱ ἑλληνικὲς ὑπηρεσίες ἢ μήπως οι μηχανισμοὶ τῆς Ε.Ο.Κ. Μὰ και για τὴν τιμὴ τού δημιουργοῦνται πολλὰ ἐρωτηματικά. Στὴν τιμὴ που καθορίστηκε ἀπὸ τὴν 1η Ἰανουαρίου δινόταν μὴ προσαύξηση 0,80 ἀπὸ τὴν 1η Μαρτίου και ὡς τὸ τέλος Ἰουλίου.

Ἐτσι ἡ τιμὴ κατὰ κίλο με ὀξυτητα γραμμῶν εἶχε φτάσει στις 122 δρχ. περίπου.

ΚΙ ἈΛΛΕΣ ἈΔΥΝΑΜΙΕΣ

Πολλές εἶναι οι ἀδυναμίες που παρουσιάζει ἡ τέλεση τού Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου. Ἀδυναμίες και παραλείψεις που ἐ-

πισημαίνονται ἀπὸ τὸν κ. Κωστή Φραγκοῦλη, ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐτσι ὁ ἐκλεκτὸς φίλος τῆς Βιάννου δόκιμος ποιητῆς, πεζογράφος και χρονογράφος τῆς ἐφημερίδας «ΠΑΤΡΙΣ» κ. Κωστῆς Φραγκοῦλης, που πολλές φορές στὰ γραφτὰ του ἔχει ἀναφερθῆ στὴν επαρχία μας και τὸν ὁποῖο ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε καλέσει φέτος στὸ μνημόσυνο, μεταξὺ ἄλλων γράφει:

Ἡ νέα κυβέρνηση θὰ πρέπει να προχωρήσει ἀμεσα στὴν ἀναθεώρηση των μέτρων για τὸ λάδι, ὡστε να διαμορφωθῆ ἡ τιμὴ τού με βάση τὸ κόστος παραγωγῆς.

πισημαίνονται οι προσκεκλημένοι και οι προσκυνητές τού Ἡρώου. Ἐτσι ὁ ἐκλεκτὸς φίλος τῆς Βιάννου δόκιμος ποιητῆς, πεζογράφος και χρονογράφος τῆς ἐφημερίδας «ΠΑΤΡΙΣ» κ. Κωστῆς Φραγκοῦλης, που πολλές φορές στὰ γραφτὰ του ἔχει ἀναφερθῆ στὴν επαρχία μας και τὸν ὁποῖο ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε καλέσει φέτος στὸ μνημόσυνο, μεταξὺ ἄλλων γράφει:

ἈΚΟΜΗ ἘΝΑ σημεῖωμα για τὰ παραλειπόμενα τῆς ἐπίσκεψης μου στὴ Βιάννο. Τὸ μνημόσυνο ἀπὸ τὴν ἀποψη συμμετοχῆς τού λαοῦ ἦταν ἀδικαιολόγητα φτωχὸ. Δὲν ξέρω οὔτε εἶχα καιρὸ να ρωτήσω και να μάθω τὴν αἰτία. Πάντως για να γίνει πραγματικὸ Πανεπαρχιακό καθὼς ἔχει προγραμματισθῆ πρέπει συμπληρωματικά να μετέχουν ὑποχρεωτικὸς οι ἐφημερίδιο ὁλων των χω-

“...ΟΤΙ ΤΗΔΕ ΚΕΙΜΕΘΑ...”

Του κ. Κωστῆ Φραγκοῦλη

ΤΗΝ π. ΚΥΡΙΑΚΗ ἐτελέσθη ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολιτὴ Πέτρος κ. Δημήτριο τὸ ἐτήσιο Πανεπαρχιακό Μνημόσυνο των Βιαννιτῶν που εκτελέσθηκαν ἀπὸ τούς Γερμανοὺς τὸν Σεπτέμβριο τού 1943. Οἱ Βιαννίτες ἐφιλοτέχνησαν Μνημειὸ που ἐκ-

φράζει τὸν πόνο και τὸν σπαραγμὸ ἀλλὰ και τὴν περηφάνεια για τὴ θυσία ἐκείνη που, ὅπως υπογράμμισε πολύ σωστὰ στὸν ἐπιμνημόσυνο λόγο που ἐξεφώνησε ο δικηγόρος κ. Ἀρ. Ἰνιωτάκης, ὑπῆρξε ἡ πρῶτη ἐστία
★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 4

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τὰ Β.Ν. συγχαίρουν τούς βουλευτές τού Νομού μας που ἐκλέχτηκαν στις ἐκλογές τῆς 18 τού Οκτώβριου. Τούς εὐχονται δημιουργικὴ και γόνιμη δουλειὰ στὸ κοινοβούλιο για τὸ γενικότερο καλὸ τού τόπου. Για τὴν προώθηση και ἐπίλυση των πολλαπλῶν προβλημάτων τῆς επαρχίας μας. Οἱ στήλες αὐτές θὰ βοηθήσουν ὅσο μποροῦν ἀπὸ τὴ θέση τους στὴν προώθηση τῆς οποιασδήποτε προσπάθειας για να βοηθηθῆ ὁ τόπος μας.

(Ὅπως γράφουμε και σε ἄλλη στήλη, τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Παγκρητικῆς Ἐνώσεως Ἀμερικῆς πήρε μέρος και κατέθεσε στέφανο στὸ Πανεπαρχιακό μνημόσυνο. Ἀπὸ συζήτηση που εἶχαμε μαζί τους και ἰδιαίτερα με τὸν κ. Γιώργο Βαρδάκη, κυβερνητὴ Ν. Ὑόρκης, διαπιστώσαμε ὅτι ὑπάρχει προθυμία να ἐνισχυθῆ ἡ προσπάθεια μας για τὴν καλύτερη διαμόρφωση τού χώρου τού Ἡρώου. Ὑστερ' ἀπὸ αὐτὰ πήραμε τὴν πρωτοβουλία και ἀπευθίναμε πρὸς τὴν Παγ-

κρητικὴ Ἐνωση Αμερικῆς τὴν παρακάτω ἐπιστολὴ Ἐφημερίδα «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» Ἡράκλειο Κρήτης, ὁδὸς 1886 Πρὸς Τὴν ΠΑΓΚΡΗΤΙΚΗ ἘΝΩΣΗ ἈΜΕΡΙΚΗΣ

Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιό σας, που εἶχε τὴν καλοσύνη να τιμήσει με τὴν παρουσία του και τὴν κατάθεση στέφανου τὸ πανεπαρχιακό μνημόσυνο των ἐκατοντάδων συνεπαρχιωτῶν μας που εκτελέσθηκαν ἀπὸ τούς Γερμανοὺς τῆς

14η Σεπτεμβρίου 1943. Με τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπίσκεψης αὐτῆς θεωροῦμε καλὸ να σας ἐκθέσουμε τὰ γεγονότα που σχετίζονται με τὸ μνημόσυνο αὐτὸ και τὰ ὁποῖα ὄδηγησαν στὸ ὀλοκαῦτωμα τῆς επαρχίας μας:

Στὴν επαρχία Βιάννου (τὸ Νομὸ Ἡρακλείου Κρήτης) ἀπὸ τούς πρώτους μῆνες τῆς γερμανοϊταλικῆς κατοχῆς δημιουργήθηκε Ὁργάνωση Ἐθνικῆς Ἀντίστασης, που στὴν ἀρχὴ βοήθησε και περιέθαλψε τὰ ὑπολειμ-

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 4

● Συνέχεια στὴ σελίδα 4

Διοικητικὸν Μαρτ. Βαρδάκη
Φαίδων 39, Ἀγ. Βαρβάρα
Π. Φαίδων, ΑΘΗΝΑΙ

Μετακίνηση
11/10/81

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Στό Ηράκλειο:

— Η κ. Μαρία σύζυγος Γεωργίου Κονδυλάκη από την Βιάννο έγέννησε αγόρι.

ΓΑΜΟΙ

— Στην Άθήνα: Κρασιά Γεωργία και Μαγκουσοχατζάκης Μανώλης.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Στην Άθήνα: Άνδρέας Έμμ. Αγγελάκης (18 - 9 - 81)

— Στο Βαχό: Γεώργιος Α. Πετράκης

— Στο Ηράκλειο: Γεώργιος Κ. Παπαδάκης (4 - 10 - 81)

— Στο Καλάμι: Αικατερίνη Μιχελινάκη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχαριστούμε πολύ όσους πήραν μέρος στην κηδεία της αγαπημένης μας μητέρας Αικατερίνης Μιχελινάκη.

Έκεϊνοι που φεύγουν

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΜ. ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

Πέθανε στην Άθήνα στις 18 του Σεπτεμβρη από καρδιακή προσβολή ο συναρχιώτης δικηγόρος Ανδρέας Έμμ. Αγγελάκης.

Γεννήθηκε στο Βαχό το 1905. Φοίτησε στα Γυμνάσια Ήρακλείου και τελείωσε το Γυμνάσιο Νεαπόλεως το 1923. Πήρε το πτυχίο της Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Άθηνων το 1928. Πρακτική άσκηση έκανε στο Ειρηνοδίκείο Πεύκου δίπλα στο δικηγόρο Γιάννη Παπαϊωάννου.

Αργότερα εγκαταστάθηκε επαγγελματικά στον Πειραιά σε συνεργασία με το μεγάλο δικηγορικό Γραφείο Σαριγιάννη. Εκεί ανέπτυξε μεγάλο κύκλο έργων, διακρινόμενος για την εργατικότητα του και την επαγγελματική νομική του κατάρτιση. Τόν αγαπούσαν οι πελάτες του και τον τιμούσαν πολύ οι συναδέλφοι του.

Ο Άνδρέας Αγγελάκης συμμετείχε ενεργά και στην κοινωνική ζωή της Άθήνας. Από τα δραστήρια μέλη του Συλλόγου

της Μιχελινάκη που πέθανε στο Καλάμι στις 24 του Σεπτεμβρη. Τα παιδιά της: Βαγγέλης, Πολυχρόνης, Νίκος και Μαρία.

— ★ —

Ευχαριστούμε πολύ όσους με οποιοδήποτε τρόπο μάς συμπαράσταθηκαν στο βαρύ πένθος μας για τον θάνατο του αγαπημένου μας πατέρα Γεωργίου Παπαδάκη, που πέθανε στις 5 Οκτωβρίου.

Τα παιδιά του: Κώστας και Όλυμπια Παπαδάκη, Μαρίκα και Γεώργιος Τρουλάκης, Μανώλης και Βικτωρία Παπαδάκη.

ΔΩΡΕΕΣ

Μας έστειλαν για την Επιτροπή Μνημοσύνου τα παρακάτω ποσά:

1) Μαρία Χα Έμμ. Κονδυλάκη δρχ. 800

2) Μύρων Βερυκοκάκης δρχ. 1.000

3) Γρηγόριος Κονδυλάκης δρχ. 1000

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Τελεστήκε μνημόσυνο και στην Αθήνα από τους Συλλόγους Διαβάτης, Βίγλα, Μύρτος και Ιεραπετριτών.

Στην επιμνημόσυνη δέηση που έγινε στο Μητροπολιτικό Ναό παραβρέθηκαν πολλοί συναρχιώτες και πολλοί που κατάνονται από τα χωριά της Ιεραπετρίας.

Παραβρέθηκαν και τιμήσαν τη μνήμη των συναρχιωτών μας οι Δήμαρχοι Αθηναίων, Διότομου, Χαΐδαρίου, Νικαίας, Κορυδαλλού, Βύρωνα, Αιγάλεω, ο βουλευτής κ. Καρτζάς, ο πρόεδρος του Φοίνικα κ. Ζαφειρόπουλος, ο αντιπρόεδρος της Παγκρητίου Ενώσεως και πολλοί άλλοι.

Μετά την επιμνημόσυνη δέ-

ση έγινε κατάθεση στεφάνων στον Άγνωστο Στρατιώτη και στη συνέχεια στο πνευματικό κέντρο της Αθήνας οργανώθηκε καλλιτεχνική εκδήλωση. Την εκδήλωση άνοιξε ο πρόεδρος του Συλλόγου «Διαβάτης» κ. Ι. Κασαπάκης. Την παρουσίαση του προγράμματος έκανε ο κ. Δασκαλάκης του Συλλόγου «Μύρτος». Στην αρχή μίλησε ο κ. Ζαφειρόπουλος, που αναφέρθηκε στα γεγονότα της Βιάννου και γενικότερα στην Εθνική Αντίσταση. Ακολούθησε απαγγελία ποιήματος του κ. Έμμαν. Χατζάκη, έπειτα χορεύσε το χορευτικό συγκρότημα του «Διαβάτη» και συνεχίστηκαν οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με το συγκρότημα Σκουλά.

σια των 400 άθων είναι σε τελευταία ανάλυση θυσία 400 ήρωων. Ήρωων όχι με την έννοια «του ήγέτη», του «άρχηγού», του «δημαγωγού», του «αναγνωρισμένου» από την ιστορία, ήρωων με την έννοια της δύναμης, που κρύβει κάθε άνθρωπος μέσα του, που την εκφράζει καθημερινά παλεύοντας για την επιβίωσή του, την ελευθερία του, την ανεξαρτησία του. «Τού ανθρώπου που αλλάζει, εξελίσσεται, μετασχηματίζεται, που είναι προϊόν της ιστορίας και δεδομένου ότι αυτός φτιάχνει την ιστορία του, είναι προϊόν του έαυτού του».

Τελειώνοντας ζητάμε για άλλη μια φορά αυτό το επίσημο Κράτος να αναγνωρίσει τη θυσία της Βιάννου. Ζητάμε να δικαιωθεί τελικά η επαρχία μας με τα τόσα βάσανα της.

Για μας η θυσία της Βιάννου ανήκει στα αρχαία της ιστορίας. Είναι κεφάλαιο ενσωματωμένο στην ιστορία.

Δυστυχώς οι μεταπολεμικές Κυβερνήσεις έχουν «περιθωροποιήσει» τέτοιες θυσίες και τέτοιες προσφορές.

Για μας η δικαίωση της θυσίας των χωριών μας δεν εξαντλείται στην προβολή της από τον τύπο ή κάποιο τηλεοπτικό κανάλι, κάθε χρόνο. Για μας η δικαίωση της θυσίας μας αναφέρεται στο να κατακτηθεί η ιστορία.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Οι συναρχιώτες:

1) Γιάννης Μιχ. Βαβουρανακής πήρε το πτυχίο της Ιατρικής από το Πανεπιστήμιο SIE NA της Ιταλίας.

2) Ο Μάριος Γ. Μακρυγιωργάκης πήρε το πτυχίο της Άνωτάτης Βιομηχανικής και από τον περασμένο Άπριλιο συνεχίζει μεταπτυχιακές σπουδές.

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Ο συναρχιώτης κ. Γιώργος Στ. Βαρδάκης από τον Άγιο Βασίλειο, που διαμένει στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και είναι Κυβερνήτης των Ανατολικών Πολιτειών, πρόσφερε 250 δολάρια για ενίσχυση της εφημερίδας μας στη μνήμη του αλησμόνητου φίλου Μιχάλη Παντοβυζάκη, που τόσο είχε αγαπήσει τό «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ». Ευχαριστούμε θερμά τον κ. Βαρδάκη για την προσφορά του και του ευχόμαστε συνεχή προκοπή και άνοδο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΗΣ 18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1981 ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΑΣ

Τμήμα	Έγκυρα	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΚΚΕ	ΕΔΗΚ	ΚΚΕσ.	Διάφορα
1. Αγ. Βασιλείου Ανδρών	245	131	49	56	3	—	6
2. Αγ. Βασιλείου Γυναικών	245	131	49	56	3	—	6
3. Αμυρών Ανδρών	256	194	43	11	—	—	6
4. Αμυρών Γυναικών	249	190	42	10	—	—	6
5. Άνω Βιάννου Α' Ανδρών	295	160	84	39	—	—	6
6. Άνω Βιάννου Β' Ανδρών	292	162	66	54	1	—	6
7. Άνω Βιάννου Α' Γυναικών	309	194	66	44	1	—	6
8. Άνω Βιάννου Β' Γυναικών	324	183	67	69	2	—	6
9. Βαχού μικτό	216	144	53	18	—	—	6
10. Καλαμιού Ανδρών	188	137	36	13	1	—	6
11. Καλαμιού Γυναικών	184	142	34	6	—	—	6
12. Κάτω Βιάννου Γυναικών	212	149	34	25	—	—	6
13. Κάτω Βιάννου Ανδρών	184	142	34	6	—	—	6
14. Κάτω Σύμης μικτό	194	147	38	1	—	—	6
15. Κεφαλοβρύσι μικτό	281	155	91	21	—	—	6
16. Πεύκου μικτό	290	187	23	71	1	3	6
17. Συκολόγου Ανδρών	187	117	60	3	2	1	6
18. Συκολόγου Γυναικών	206	120	75	5	1	1	6
19. Χόνδρου Ανδρών	211	137	62	2	1	—	6
20. Χόνδρου Γυναικών	193	128	52	2	—	—	6
Σύνολο	4761	3051	1058	512	16	34	91
Εκλογές 1977	4268	1561	1200	390	958	42	117

Η ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Της κ. Μαρίας Μηλιαράκη - Μαρκοπούλου

38η επέτειος της θυσίας της Επαρχίας Βιάννου.

Θυσία τετρακοσίων περίπου ανθρώπων, απάντηση του φασισμού στην αντίσταση, οργανωμένη και μη, του λαού της Βιάννου. Τετρακόσια θύματα του άμαχου και άθωου πληθυσμού, καμένα, στην κυριολεξία, και αντανάγμένα χωριά, σκηνές φρίκης, βίαια εγκλήματα του φασισμού που αρνείται τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη, που καταρρακώνει τη λευτεριά, την ισότητα, την αδελφοσύνη και διακινδυνεύει το βασίλειο του καταναγκασμού και της ύποδουλωσης.

Γνωστό σε όλους λίγο πολύ το ιστορικό του ολοκαυτώματος είπαμε, ζωντανή παράδοση από τους ανθρώπους που τό 'ζησαν και γραμμένο από τους ίδιους σαν ανάμνηση των τραγικών εκείνων στιγμών, στην προσπάθειά τους να εκπληρώσουν το χρέος τους, αφήνοντας γραπτά όσα στοιχεία μπορούν, συμβάλλοντας έτσι στο γράψιμο της ιστορίας του τόπου μας.

Εκτελώντας κι εμείς το χρέος μας σήμερα θα τα ιστορήσουμε σύντομα άλλη μια φορά. Τό καλοκαίρι του 1943 οι Γερμανοί εγκατέστησαν στην Σύμη ένα φυλάκιο με δύο στρατιώτες που τη νύχτα της 8ης προς 9η Σεπτεμβρη εξοντώθηκαν από την ομάδα Μπαντοβιά. Δέ θα αναφερθούμε στο σημείο αυτό στο ποιος έδωσε την διαταγή για την εξόντωση των δύο Γερμανών και ούτε θα κρίνουμε το ποσό ή πράξη αυτή ωφέλησε ή όχι τόν άγωνα.

Άμέσως μετά την εξόντωση των στρατιωτών του φυλακίου οι φασίστες με 500 στρατιώτες ξεκινούν στις 12 του Σεπτεμβρη για τη Σύμη, συλλαμβάνοντας στο δρόμο πολλούς.

Έξω από τη Σύμη όμως συναντούν την άποφασιστική αντίσταση άνταρτών και μετά από μάχη 7 ήρωων αναγκάζονται να υποχωρήσουν.

Οι άπώλειες των Γερμανών είναι 70 - 80 νεκροί, 50 περίπου τραυματίες και 13 αιχμάλωτοι.

Μετά τη μάχη της Σύμης συγκεντρώνονται στην επαρχία πολλές χιλιάδες Γερμανοφασίστες άποφασισμένοι να αντιτάξουν την ώμη βία στην αντίσταση των κατοίκων. Στις (14) του Σεπτεμβρη κυκλώνουν τα χωριά της Βιάννου και τα γειτονικά της Ιεραπετρίας και έκτελούν ομαδικά άνδρες, γυναίκες παιδιά, γέροντες. Σε μία μόνο μέρα 400 περίπου άνθρωποι άθωοι και ανυπεράσπιστοι, νεκροί. Οι φασίστες δεν περιορίζονται στις δολοφονίες. Συγκεντρώνουν τους άνδρες από τα χωριά Συκολόγου και Καλάμι και τούς κλείνουν στο γυμνάσιο της Βιάννου. Άπειλούν να τούς έκτελέσουν, αν

κή αλήθεια σε κάθε συνείδηση πως τό «ιερά και τόσσια» που καθορίζουν τις καταβολές μας και τις βασικές μας τις άρχες, συντελεστές θεμελιακοί της διαμόρφωσης της ιδεολογικοπολιτικής μας αντίληψης, δεν είναι μία κάποια ακαδημαϊκή μελέτη των πραγμάτων, είναι ή ίδια ή ιστορία του τόπου μας. ή ίδια ή ιστορία που κουβαλάει ο καθένας μας.

Και όλοι έμεις έχουμε ξεκαθαρίσει και άπαιτούμε να τό ξεκαθαρίσει και ή Πολιτεία πως με τό φασισμό και τό σύνδρομά του μάς χωρίζει ή φωτιά, τό αίμα και τό δάκρυ.

Και ή σημερινή μέρα, τόυτό, τό μήνυμά μάς κληροδοτεί και μάς έπισημαίνει. Η σημερινή μέρα που 'ναι μνημόσυνο «θυσίας» στην ύπόθεση της λευτερίας.

ΕΜΜΑΝ. Δ. ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ εκτελέστηκε στ' Αμρά, 14-9-1943

ΑΝΑΒΑΛΛΟΝΤΑΙ

Από έλλειψη χώρου αναβάλλονται για τό επομένο φύλλο οι συνεργασίες τών κ.κ. 1) Π. Καλλέργη, 2) Γ. Θεοδοσόκη) ή «Απανθήματα» τού κ. Κ. Γ. Στεφανάκη και 4) τού κ. Μηνά Σταυρακάκη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΠΕΤΡΑΚΗΣ

Ο Βαχός έχασε τις μέρες αυτές και το Γεώργιο Πετράκη τον κουρέα, όπως τον ξέρανε όλοι. Μία ζωή ολοκληρή από το 1930 ως το 1960 μοναδικός κουρέας στο Βαχό, μάζευε όλο το χωριό στο καφενείο του που σε μία γωνία βρισκόταν και ή καρέκλα με τόν καθρέπτη του κουρέα. Πάντα γελαστός, καλόκαρδος κι έτοιμολόγος γινόταν αγαπητός σ' όλους τούς πελάτες του.

Μά ο Γιώργης δεν ήταν μονα-

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Πέθανε στο Ηράκλειο (4 Οκτωβρίου), ο Γεώργιος Κ. Παπαδάκης, ο καλλιτέχνης και ξακουστός σοβατζής, και την επομένη θάφτηκε με συμμετοχή μεγάλου πλήθους κόσμου στην Άνω Βιάννο. Ο άξεχαστος σοβατζής, που διακρινόταν για την καλλιτεχνική του επίδοση, είχε μαθητεύσει στο Παρίσι και ήξερε τη Γαλλική γλώσσα. Τύπος χιουμοριστικός ήταν απαρράμιλλος

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΑΣ

Συμπληρώθηκαν εννιά χρόνια από τόν πρόωρο θάνατο, σε άεροπορικό δυστύχημα, του αγαπημένου μας μονακριβου παιδιού Χαραλάμπου, γεωπόνου. Έννιά χρόνια πόνου, που ζει πάντα στη σκέψη μας.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ

χα κουρέας και καφετζής. Από τούς καλούς γεωργούς του Βαχού, τα χωράφια του, έλιες και περβόλια διακρινόνταν στην καλλιέργεια και την περιποίηση. Έργατικός όπως και όλοι οι χωριανοί του, ενώ ο γιατρός του είχε συστήσει τελευταία να σταματήσει κάθε εργασία όμως από συνήθεια, γιατί άνάκη δεν είχε, δεν ησύχασε, με συνέπεια μέσα σε λίγες μέρες να πεθάνει αφήνοντας βαρύ πένθος στα παιδιά του.

Άς είναι αιώνια ή μνήμη του.

ΝΙΚΟΣ ΕΜΜ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

στις συζητήσεις και πολύ διασκεδαστικός, γι' αυτό και περιβαλλόταν με άγαπη και εκτίμηση από όλους που τόν ήξεραν. Γι' αυτό και γιατί ήταν καλός οικογενειάρχης, κοινωνικός παράγοντας και πατριώτης, ο αίφνιδιος θάνατός του προκάλεσε βαθιά λύπη σ' όσους τόν ήξεραν και ιδιαίτερα στην κοινωνία της Βιάννου.

Άς είναι αιώνια ή μνήμη του.

Ν. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

Η ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Του κ. 'Αριστείδη 'Ινιωτάκη, δικηγόρου

Όπως κάθε χρόνο έτσι και έφτετος ήλθαμε εδώ σ' αυτόν τον ιερό χώρο, να τιμήσουμε τους νεκρούς μας, σαν ελάχιστη ευλαβική προσφορά και υποχρέωση σ' αυτούς που έδωσαν την ζωή τους για την ελευθερία. 'Η επιτροπή του πανεπαρχιακού μνημοσύνου Βιάννου μου έκανε την τιμή να με ορίσει ομιλητή σ' αυτό το μνημόσυνο.

Πολύ βαρύ και μεγάλο τ' έργο, για να ιστορηθεί και αξιολογηθεί μιά τέτοια μεγάλη θυσία, ένας τόσο ώριμος αγώνας όπως ο αγώνας των Βιαννιτών τής εποχής εκείνης, που πλήρωσαν με το αίμα τους για να κερδίσουμε εμείς τη λευτεριά μας. 'Η δυσκολία στην εξιστόρηση αυτή γίνεται ακόμη μεγαλύτερη, γιατί ο ομιλητής την εποχή εκείνη μικρό παιδί, έζησε και θυμάται τα τραγικά εκείνα γεγονότα, άφου και ο ίδιος με τ' παιδικά του χέρια έθαψε προσφιλή συγγενικά του πρόσωπα και όπωσδήποτε ή ισυγκίνηση δε θα τον βοηθήσει ότ'ήν πλήρη και λεπτομερή περιγραφή και εξιστόρηση τής μεγάλης αυτής θυσίας.

Έν πάση περιπτώσει θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να περιγραφούν, με λίγες όμως γραμμές, τ' δραματικά εκείνα γεγονότα, που σκόρπισαν το θάνατο και την καταστροφή στην έπαρχία μας, αν και λίγο πολύ σε όλους μας είναι γνωστά, είτε γιατί τ' έζησαν είτε γιατί από προηγούμενες ομιλίες και εξιστορήσεις τ' έμαθαν.

'Η υπόμνησή τους όμως — έστω και με λίγες γραμμές — είναι αναμφισβήτητη χρήσιμη και απαραίτητη κυρίως για τους νέους, που πρέπει να μάθουν την ιστορία του τόπου αυτού και συγκεκριμένα ότι από τον αιματοβαμμένο αυτό τόπο δόθηκε το σύνθημα, κι άναψε ή φλόγα τής επίσημης 'Εθνικής αντίστασης στην περιοχή τής Κρήτης, χωρίς να μιζώ αυτό να άποτελεί υπερβολή ή ιστορική ανακρίβεια.

Τους πρώτους μήνες τής Γερμανοιταλικής κατοχής οι κάτοικοι

και τρομακτική γερμανική κατάκτηση, οι Βιαννίτες άρχισαν σιγά σιγά και μεθοδικά να δημιουργούν τους πρώτους αντιστασιακούς πυρήνες για να κτυπήσουν τον κατακτητή.

Όραίο δίδαγμα ανθρώπων που όσο αγαπούν την παιδεία και πνευματική καλλιέργεια, άλλο τόσο αγαπούν την ελευθερία, γαλουχημένοι από το πνεύμα, του έθνικού μας ποιητή που δίνει πρωταρχική αξία στην ελευθερία.

Είχαν συνειδητοποιήσει οι άνθρωποι τής ήρωικής εκείνης εποχής πως ή ελευθερία και ή παιδεία είναι δύο αξίες άλληλένδετες, και μόνο ο έλεύθερος άνθρωπος μπορεί να ένεργει και να σκέπτεται σωστά.

Τό Χειμώνα λοιπόν του 1942 δημιουργείται στα βουνά τής Βιάννου τ'ό πρώτο αντάρτικο, με τους κυνηγημένους από τους Γερμανούς Κρητικούς, που έχουν τ'ό λημέρι τους στό Λάπαθο πάνω από τή Σύμη. Στην περιθάλψη πληροφορησης και κάθε είδους άνισχυση των αντάρτων, που γίνονται όλο και περισσότεροι, παίρνουν μέρος όλοι οι κάτοικοι, άντρες, γυναίκες, παιδιά και γέροι. Παράλληλα οργανώνονται έφεδρικές ομάδες που παίρνουν μέρος σε πολλές αποστολές.

Τό καλοκαίρι του 1943 και συγχρόνως με τήν άπόβαση των συμμαχών στη Σικελία, οι Γερμανοί έγκατάστησαν ένα φυλάκιο στη Σύμη, τ'ό πλησιέστερο προς τή λημέρι χωριό τής έπαρχίας και τόπο βασικού έφοδισμού των αντάρτων. Θα μου επιτρέψετε να εκθέσω π'ό άναλυτικά όρισμένα σημαντικά γεγονότα τής περιόδου αυτής, που είναι σημαδιακά για τήν παραπέρα πορεία των δραματικών γεγονότων, κυρίως όμως δείχνουν τ'ό μέγεθος τής προσφοράς τής έπαρχίας μας στό συμμαχικό άγώνα για τήν πτώση του ναζισμού.

Μέχρι τήν περίοδο εκείνη ή

Ο ομιλητής κ. Αριστείδης 'Ινιωτάκης

σημάδι ότι ή λευτεριά μας πλησίαζε. Έτσι οι Γερμανοί ήταν άναγκασμένοι να διατηρούν μεγάλες δυνάμεις στην Κρήτη και ειδικότερα στό Νομό 'Ηρακλείου, μακριά από τ'ά πολεμικά μέτωπα και κυρίως από τ'ό μέτωπο τής Σικελίας, στα όποια τούς ήταν άπαραίτητες.

'Η ένοπλη αυτή κινητοποίηση δημιούργησε τήν πεποίθηση στους Γερμανούς ότι πλησίαζε άπόβαση των συμμαχών στην Κρήτη, με άποτέλεσμα ή αξιόμαχη Μεραρχία του Στρατηγού Μύλλερ να είναι έπι ποδός πολέμου στό Νομό 'Ηρακλείου.

Ο ίδιος ο στρατηγός άπολογούμενος όταν δικαζόταν στην 'Αθήνα ως έγκληματίας πολέμου, υποχρεώθηκε να όμολογήσει ότι τ'ά γεγονότα τής Βιάννου είχαν δημιουργήσει τήν πεποίθηση ότι ή άπόβαση των συμμαχών πλησίαζε, και για τ'ό λόγο αυτό ή Γερμανική έπιχείρηση κατά τής Βιάννου είχε τή μορφή στρατιωτικής έπιχείρησης σε μέτωπο και όχι έπι χείρησης άντιποίνων.

Όμως ξαφνικά και χωρίς να ένημερωθεί ή 'Επαρχιακή 'Επιτροπή τής 'Εθνικής αντίστασης, χωρίς να ξεκαθαρισθεί στον άντιπρόσωπό τής που εκείνες τ'ές μέρες είχε κληθεί στό βουνό για τ'ό ποίος έδωσε τή σχετική έντολή, εκτελέσθηκαν οι δύο Γερμανοί του φυλακίου τής Σύμης, τή νύκτα τής 8 προς 9 Σεπτεμβρίου 1943.

Όστερα άπ' αυτό συγκεντρώθηκαν τή νύκτα τής 11 προς 12 Σεπτεμβρίου στη Βιάννο 500 περίπου Γερμανοί και τ'ό πρωί τής 12 Σεπτεμβρίου, ήμερα Κυριακή, 150 περίπου άπ' αυτούς ξεκίνησαν για τή Σύμη.

Στήν είσοδο του χωριού έγινε μάχη τ'ό πρωί τής 12ης Σεπτεμβρίου με άντάρτες που είχε ως άποτέλεσμα να εξολοθρευτούν

όλοι σχεδόν οι Γερμανοί και να αιχμαλωτισθούν δεκατρείς.

Μετά τή μάχη αυτή συγκεντρώθηκαν στην 'Επαρχία Βιάννου πολλές χιλιάδες Γερμανοί, που τ'ό πρωί τής 14ης Σεπτεμβρίου κύκλωσαν τ'ό ένα μετά τ'ό άλλο τ'ά χωριά από τ'ό Βαχό και 'Αμιρά ως τ'ό Χριστό 'Ιεραπέτρας, και σκότωσαν όποιο άντρα έβρισκαν.

Όσους έπιάναν μέσα στα χωριά τους συγκεντρώναν και τούς εκτελούσαν όμαδικά. Σκότωσαν πατέρα μαζί με τ'ό μικρό του παιδί, που προσπαθούσε να τ'ό προφυλάξει από τ'ές σφαίρες των όπλων.

Στότωσαν γέροντες που ούτε έβλεπαν ούτε άκουγαν. Σκότωσαν μητέρα έγκυο με τ'ό μικρό τής παιδί στην άγκαλιά τής. Λέτε και τ'ά χιτλερικά αυτά θηρία ήρθαν κατευθείαν από τ'ό βασίλειο του 'Αττίλα, χωρίς να έχουν ποτέ νιώσει τόν ελάχιστο άνθρωπισμό και γενναιοψυχία.

Είχε τόσο πολύ διαβρώσει τ'ό χαρακτήρα τους ή θεωρία του εθνικοσοσιαλισμού, ώστε να ιιήν είναι δυνατόν να συγκινηθούν από τ'ές κραυγές και τ'ά κλάματα των γυναικών και μικρών παιδιών, που έβλεπαν τούς άνδρες και πατέρες τους σκοτωμένους και χιλιοτρηνμένους από τ'ές σφαίρες των όπλων.

Κήρυξαν νεκρή ζώνη τήν παραλιακή περιοχή σε βάθος 5 χιλ'τρων, εκτελώντας όποιον έβρισκαν, ανεξάρτητα από ήλικία ή φύλο, και πυρπόλησαν τ'ά χωριά Πεύκο και Σύμη. Τήν ίδια μέρα συγκεντρώσαν τούς άντρες από τ'ά χωριά Καλάμι και Συκολόγο και τούς έφεραν στην Βιάννο, όπου τούς έκλεισαν στό Γυμνάσιο μαζί με άλλους όμηρους, περίπου 500, με σκοπό να τούς εκτελέσουν, αν οι άντάρτες δέν άφηναν έλεύθερους τούς

13 αιχμαλώτους, αλλά τελικά με τήν έπέμβαση τής 'Εκκλησίας, με πρωτεργάτη τόν άειμνηστο 'Αρχιεπίσκοπο και τότε 'Αρχιεμάν όριτη Εύγένιο Ψαλιδάκη, του Διεθνούς 'Ερυθρού Σταυρού και άλλων παραγόντων, διέφυγαν τήν εκτέλεση. 'Επίσης μετά από λίγες μέρες διατάχθηκε ή έκκένωση δέκα χωριών και ειδικά άμνεργειών Γερμανών έκαιγε και κατεδάφιζε με δυναμίτες ό,τι απέμεινε. Δέν άφησαν πέτρα πάνω σε πέτρα. Όστόσο οι ψυχές των Βιαννιτών δέ λύγισαν. Έτσι μετά δέκα μήνες, τ'ό καλοκαίρι του 1944, ή έπαρχία Βιάννου βρίσκεται πάλι στην πρώτη γραμμή του άγώνα για τήν εκδίωξη του π'ό βάρβαρου κατακτητή, για τή λευτεριά και άνεξαρτησία τής πατρίδας μας.

Μετά από τή σύντομη αυτή εξιστόρηση των γεγονότων, νομίζω ότι πρέπει να τονιστεί, ιδιαίτερα στους νέους, ότι οι Βιαννίτες τήν περίοδο εκείνη πολέμησαν άντιμετωπίζοντας πείνα, δυστυχία και όλες τ'ές κακουχίες τής κατοχής.

'Η λεβεντιά όμως, ο πατριωτισμός τους και ή άγάπη για τήν ελευθερία και τ'ά δημοκρατικά ιδεώδη, δέν τούς άφηναν περιώρια να σκεφτούν τ'ές κακουχίες και τούς κινδύνους που διέ-

γεγονότων υποστήριξαν, αλλά γενικός ένοπλος ξεσηκωμός κατά του κατακτητή.

'Η πολιτεία δυστυχώς όχι μόνο δέν έχει προσδώσει στα γεγονότα τής Βιάννου τήν πραγματική τους αξία, διάσταση και τιμή, αλλά με άδιαφορία σχεδόν σύρεται κάθε χρόνο στον ιερό αυτό τόπο να παρακολουθήσει σαν θεατής τήν τέλεση του μνημοσύνου με δαπάνες, μέρη και πρωτοβουλία των φτωχών κοινοτήτων τής έπαρχίας.

Πρέπει έπιτέλους να άλλαγει από τή μεροληψία και τή μισαλλοδοξία και να άναγνωρίσει τήν 'Εθνική αντίσταση έπισημα και πανηγυρικά.

'Εκφράζομε για αυτό τ'ό λόγο τ'ό μεγάλο παράπονο και τή διαμαρτυρία μας για τήν άδιαφορία αυτή τής πολιτείας, όταν ξερόμε ότι σε άνόλογες περιπτώσεις, αλλά και σε περιπτώσεις μικρότερης σημασίας από τ'ό όλοκαύτωμα τής Βιάννου, δειχνει μεγάλο ένδιαφέρον και άπονέμει τ'ές οφειλάμενες τιμές.

Δέν είναι έργο του ομιλητή να άναζητήσει τούς λόγους.

'Εκείνο όμως που πρέπει να τονιστεί είναι ότι εμείς, παρά τήν άδιαφορία αυτή τής πολιτείας, δέν ξεχνούμε τούς νεκρούς μας και τ'ές θυσίες που πρόσφεραν για τή λευτεριά και τήν ανεξαρτησία του τόπου μας και για αυτό με κάθε θυσία, με

Τό Δ.Σ. τής Παγκρητικής. Στο μέσο ο πρόεδρος κ. Κ. Παλλίος.

τρέχαν καθημερινά. Τά γεγονότα τής Βιάννου δέν ήταν εκτελέσεις ως άντιποινα, όπως πολλοί έπιπόλαιοι έρευνητές των

κάθε προσπάθεια θα τιμούμε κάθε χρόνο τήν ιερή μνήμη τους.

Εύχαριστώ

Τό πανεπαρχιακό μνημόσυνο

★ Συνέχει από τή σελίδα 1
εκ μέρους τής Παγκρητικής Ένώσεως Αμερικής 8) Ι. Αγγελιδάκης, εκ μέρους τής Νομαρχ. Επιτρ. τής Ν.Δ. 9) Γ. Βαρδάκης, εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ 10) Δαν. Συντυχάκης, εκ μέρους του Κ.Κ.Ε. 11) Νίκ. Μαρκομιχελάκης, εκ μέρους του Κ.Κ.Ε. Εσωτ. 12) Νίκ. Σταυρακάκης, Πρόεδρος Κοιν. Αμιρά, ως εκπρόσωπος των κοινοτήτων τής επαρχίας 13) ο ανώνυμος Μιχ. Βερυκοκάκης, εκ μέρους αυτών που διασώθηκαν από τ'ές εκτελέσεις 14) Ν. Λουλάκης, εκ μέρους του Συνδέσμου Αντιπάρων και θυμάτων Ν. Ηρακλείου 15) Κων. Κεφαλογιάννης, εκ μέρους τής Οργαν. Έθν. Αντίστασης «Ο Ψηλορείτης» 16) Μιχ. Σαμαρείτης, εκ μέρους του Π.Ε.Α.Ε.Α 17) Ιω. Γιανναδάκης, εκ μέρους του Συλλό-

γου Βιαννιτών τής Αθήνας «Ο Διαβάτης», 18) Μαρ. Μαστρογιωργάκη εκ μέρους του Συλλόγου Γυναικών Βιάννου και 19) Γ. Φραγκάκης, εκ μέρους τής Συμβουλίου υπαίθρου Ν. Ηρακλείου τής ΚΝΕ.

'Η όλη τελετή έληξε με τήν ανάκρουση του 'Εθνικού μας ύμνου από τή φιλαρμονική του Δήμου Ηρακλείου. Ακολούθησε διανομή αρτιδιών και κατόπιν παρατέθηκε γεύμα στους επισήμους, όπως και τ'ά άλλα χρόνια, στό οίκημα του Δημοτικού Σχολείου Αμιρά.

Στήν εκδήλωση παραβρέθηκαν οι βουλευτές του Ν. Ηρακλείου Κ. Ασλάνης, Αλ. Δαριβιανάκης, Μαν. Δρεττάκης, Αθων. Σκουλάς, Μιχ. Γαλεριανός, Εμμ. Κεφαλογιάννης, Κων. Μπαντουβάς και Μεν. Ξυλούρης.

Οι εκπρόσωποι των Αρχών κ.ά.

κοι τής έπαρχίας Βιάννου, περιέβαλαν άρχικά πολλούς καταδικωμένους Έλληνες αξιωματικούς και στρατιώτες, αλλά και Άγγλους που τούς βοήθησαν στη συνέχεια να διαφύγουν στη Μέση 'Ανατολή. Αυτή ή προσπάθεια για τή διαφυγή των συμμαχικών στρατευμάτων έγινε σημείο έπαφής με τ'ά συμμαχικά ύποβρυχία, και στη συνέχεια διοργανήθηκε ή πρώτη αντιστασιακή όργάνωση με άρχηνο τόν 'Αλέξανδρο Ραφτόπουλο που εκτελέστηκε με άλλους συνεργάτες του στα Χανιά στις 3 - 9 - 1942.

Αυτή ή αντιστασιακή όργάνωση που δημιουργήθηκε στην 'Επαρχία μας άμέσως μετά τήν κατάληψη τής Κρήτης από τούς Γερμανούς, πρέπει να ήταν ή πρώτη σ' όλόκληρη σχεδόν τήν Κρήτη, κι' αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Όταν στα ύπολοιπα διαμερίσματα οι κάτοικοι δέν είχαν συλλέξει ακόμη από τήν αιφνίδια

αντίσταση δέν εκδηλωνόταν σε άνοκτες κατά των Γερμανών συγκρούσεις, αλλά με τ'ές κινήσεις και τ'ές εκδηλώσεις τής δημιουργούσε στους Γερμανούς τήν έντύπωση έπαναστατημένης περιοχής. 'Η έπαρχία όλόκληρη στρατεύθηκε. Όσοι ζήσαμε άπό κοντά τήν κατάσταση αυτή, θυμούμαστε τόν ένθουσιασμό, τή συγκίνηση και τήν πατριωτική έξερμη που πλημμύριζαν τ'ές καρδιές όλων μας. Μάς είχε μεθύσει ο πόθος τής λευτεριάς και δοθήκαμε όλόψυχα στον άγώνα. Τά συμμαχικά άεροπλάνα τ'ές νύκτες έριχναν με τ'ά άλεξιπτωτα έφοδια των αντάρτων, και έτσι πολλοί νέοι όπλισμένοι κατατάχθηκαν στις άντάρτικες ομάδες. Όταν μάλιστα εκείνες τ'ές μέρες μεταδόθηκε από τ'ό ραδιόφωνο ή είδηση τής άπόβασης των συμμαχών στην Σικελία και τής συνθηκολόγησης του Μπαντόλιο στην 'Ιταλία, ο κόσμος όλος ξέσπασε σε έπιφωνήματα ένθουσιασμού, γιατί αυτό ήταν ένα

Από τ'ό μνημόσυνο τής 13—9—81

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
 ριών της Βιάννου, οι Πρόεδροι και τα Κοινωνικά Συμβούλια, τα Σωματεία, οι Σύλλογοι, οι Συνεταιρισμοί και κάθε άλλη Αρχή της Έπαρχίας. Νά παρίσταται στρατιωτικό απόσπασμα για την απόδοση τιμών και φυσικά να διαφωτισθεί ο κόσμος για την σημασία που έχει η συμμετοχή και παρουσία του στο Μνημόσυνο. Μόνο έτσι θα πάρεται ο έορτασμός τις διαστάσεις που αρμόζουν σ' ένα τόσο μεγάλο ιστορικό γεγονός του αιώνα όπως η Θυσία της Βιάννου.

Η άπουσία των έντοπιων έγινε περισσότερο αισθητή μετά την ανάγνωση του μακρού καταλόγου των Απόντων του προσκλητήριο που έγινε κατά την διάρκεια της τελετής. Ένας η δυό μόνο οικείοι κάθε θύματος αν παρίσταντο το Μνημόσυνο, θα γινότανε με τόσο πυκνό άκροατήριο που δεν θα τους χωρούσε ο τόπος.

Αλλά και οι Βιαννίτες που μέ-

νουν στις πόλεις — και είναι πάρα πολλοί — δεν πρέπει να άπουσιάζουν από την τιμητική αυτή εκδήλωση. Νομίζω πως εδώ έχουν και Σύλλογο, που θα μπορούσε να οργανώσει έκδρομη στη γενέτειρα και να έπιστρα τεύσει όλους τους συνεπαρχιώτες για να βρεθούν στο Ίερόν Κορυφής όπως έγινε ο λόφος εκείνος μετά την τοποθέτηση του Μνημείου των έκτελεσθέντων της Βιάννου.

Φυσικά δεν κάνω επίτιμα για τις παραλείψεις αυτές, αλλά καλοπροαίρετες υποδείξεις στις όποιες μπορεί να προσθέσει και κάθε άλλος συμπληρωματικά τις δικές του, ώστε όσες από αυτές κριθούν αωστές τών συνελεύσεων ώστε του χρόνου το Μνημόσυνο να γίνει όχι μόνο Πανεπαρχιακό αλλά Παγκρήτιο, όπως είναι το 'Αρκάδι. Γιατί κι εκεί κι εδώ έγινε 'Ολοκαύτωμα για τον ίδιο ηρωϊκό πόθο του Γένους, τη Λευτεριά.

(Έφ. ΠΑΤΡΙΣ 19 - 9 - 81)

ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ -ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Τέσσερα χρόνια τώρα πραγματοποιείται πανεπαρχιακό μνημόσυνο στην έπαρχία μας, στη μνήμη όσων συνεπαρχιωτών μας έκτελέστηκαν στην Γερμανοκρατική κατοχή.

...Στο πρόγραμμα της τελετής θεωρήθηκε σκόπιμο από την πρώτη χρονιά να συμπεριλαμβάνεται και το δημοτικό τραγούδι που αναφέρεται στα γεγονότα της έπαρχίας μας την περίοδο αυτή και άρχίζει με τους στίχους:

'Αδέφια, σάν θα πάτε, στής Βιάννου τ' χωριά.....

Όμως πολύ δύσκολα στά πρώτα τρία χρόνια βρέθηκαν παιδιά που να ξέρουν και να μπορούν να το τραγουδήσουν. Φέτος στάθηκε αδύνατο κι έτσι μαζί με άλλα παραλείφθηκε κι αυτό. Γιατί αυτή η αδυναμία;

Το μάθημα της Μουσικής διδάσκαται σε όλα τα δημοτικά

σχολεία και το Γυμνάσιο — Λύκειο έχει χωριά για την πρωινή προεσχη των παιδιών. Θυρωρούμε χρέος μας να υπενθυμίσουμε στους καθηγητές και δασκάλους της έπαρχίας την παραπάνω αδυναμία. Άς προγραμματίσουν από τώρα, τη διδασκαλία, άνάλυση και μουσική απόδοση του τραγουδιού αυτού, ώστε στην τέλεση του πανεπαρχιακού μνημοσύνου το 1982 να υπάρχει χωριά χωριά να το τραγουδήσει.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΣΧΟΛΙΟ ΜΑΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
 4 — 9 — 81

Απαντώντας σε σχόλιο που δημοσιεύτηκε στο μερομηνία 1—9—81 φύλλο της εγκριτου Εφημερίδας σας και αφορά τους δρόμους α) 'Αρκαλοχωρίου — Βιάννου και β) Χόνδρου — Κερατοκόμμου, καθώς και κτίριο του Δημοτικού Σχολείου Βιάννου, σάς γνωστοποιούμε τα παρακάτω για την πληρέστερη ενημέρωσή του αναγνωστικού σας κοινού.

1. Από το Υπουργείο Δημ. Έργων έχει εγκριθεί η διάθεση πιστώσεως 30.000.000 δρχ. από τα οποία τα 20.000.000 αφορούν το δρόμο 'Ηρακλείου — Βιάννου και τα 10.000.000 το δρόμο Πεζιά — Πύργου. Το συμβατικό αντικείμενο της εργολαβίας (μετά τη δημοπρασία που είναι 20.000.000 δρχ. περίπου. Η εγκατάσταση του αναδόχου στο έργο έγινε στις 11 - 1 - 81 και η συμβατική προθεσμία περαιώσεως του όλου έργου λήγει στις 31 12—1982 (Τό έργο είναι διετούς χρήσεως). Για τό 1981 το όριο πληρωμών είναι 8.000.000 δρχ. Με την εργολαβία που έχει συσταθεί προβλέπεται να γίνει βελτίωση των δρόμων 'Ηρακλείου — Βιάννου και Πεζιά—Πύργου και συντήρηση για την εξασφάλιση ομαλής συγκοινωνίας Διευθύνουσα υπηρεσία είναι η 2η ΔΕΚΕ— 12η ΠΥΔΕ.

2. Για τη βελτίωση του δρόμου Χόνδρου— Κερατοκόμμου έχει διατεθεί πίστωση 3 000.000 δρχ από τό Περιφερικό Πρόγραμμα Δημ. Επενδύσεων Νομαρχίας Ηρακλείου. Τό Συμβατικό αντικείμενο της εργολαβίας που έχει συσταθεί με δημοπρασία είναι 2.135.666 δρχ. και η συμβατική προθεσμία περαιώσεως του έργου λήγει της 31 —12—81. Η πρόδος των εργασιών πράγματι δεν είναι ικανοποιητική λόγω των ειδικών τοπικών συνθηκών

Μά δε φτάνει αυτό. Όπως έχομε γράψει κι άλλη φορά, μικροί και μεγάλοι στην έπαρχία πρέπει να τό μάθουν και να τό λένε σ' οποιαδήποτε στιγμή.

Αυτό, πιστεύομε, τιμά όλους τους συνεπαρχιώτες και πολύ πολύ τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στα σχολεία της έπαρχίας μας.

και αδυναμίας του αναδόχου εργολάβου, αλλά η υπηρεσία μας καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να έκτελεσθεί τό έργο εντελώς και έμπροσθεμα σύμφωνα με την έγκεκριμένη μελέτη, τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις που ισχύουν για την έκτέλεση των Δημ. Έργων.

3. Από την Υπηρεσία μας έχει συνταχθεί μελέτη για την επισκευή του κτιρίου του Δημοτ. Σχολείου 'Ανω Βιάννου προ'υπ) σμού 300.000 δρχ. και έχει σταλεί στη Σχολική Εφορία στις 21—7—1981.

Ο Δ/ντής του εν λόγω Σχολείου μας έκανε γνωστό ότι η δημοπρασία για την άνάδειξη αναδόχου θα γίνει στις 10 — 9 — 1981.

Η Σχολική Έφορία της Βιάννου που είναι αρμόδια πρέπει να φροντίσει για την έκτέλεση του έργου χωρίς άλλη καθυστέρηση

Με εντολή Νομάρχου
 Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

Τό παραπάνω έγγραφο, απάντηση σε σημείωμα τών Β.Ν. πήραμε καθυστερημένα και δεν προλάβαμε να τό καταχωρίσουμε με στό προηγούμενο φύλλο. Εύχαριστούμε για την απάντηση, λυπούμαστε μονάχα που δεν συμφωνούμε με τό πνεύμα της.

Εμείς και οι αναγνώστες μας, οι κάτοικοι της Επαρχίας διαπιστώνουν μία κατάσταση και βλέπουν να χρονίζει η αντιμετώπιση της. Από τό Φλεβάρη που χάλασε ο δρόμος στη Χαράκωβρη και την Κάτω Βιάννο, μέχρι σήμερα είναι οκτώ μήνες και δε βλέπομε να γίνεται τίποτα. Μελέτες και ψήφισή κοινούλτων στα χαρτιά δε μάς λένε τίποτα. Ο χειμώνας άρχισε, σε λίγο θα βρέξει και ο κίνδυνος διακοπής της συγκοινωνίας Βιάννου — Ηρακλείου είναι μεγάλος

Τό Δημοτικό Σχολείο της Βιάννου λειτουργεί τώρα δυό μή-

Μιά ενέργεια τών «Βιαννίτικων Νέων»

★ **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
 ματα τών συμμαχικών στρατευμάτων ('Αγγλους, Αυστραλούς, Νεοζηλανδούς κλπ., και διευκόλυνε την αναχώρησή τους προς την Αίγυπτο και τη Μ. Ανατολή νεκρότερα. Από τήν δράση τους αυτή πολλοί συνεπαρχιώτες μας (όπως ο ταγματάρχης Άλξ. Ραπτόπουλος, ο κτηνίατρος Έρμαν. Σταματούλακης κ.ά.) οδήγήθηκαν στο έκτελεστικό απόσπασμα.

Παράλληλα, και σε συνεργασία με τό Στρατηγείο Μ. 'Ανατολής, άρχισε η όργάνωση ένοπλων τμημάτων, που είχαν τη βάση τους (τό «λημέρι») στα βουνά που βρίσκονταν μεταξύ των έπαρχιών Βιάννου και Ίεραπέτρας. Για τή διατροφή, τόν έφοδιασμό με διάφορα μέσα, τήν παροχή πληροφοριών για τις κινήσεις τών Γερμανών και Ίταλών κλπ. ο λαός της έπαρχίας Βιάννου, από τους έφιθβους γς τους πιο ηλικιωμένους, βοήθησε με όλη του τήν ψυχή, και πολλοί συνεπαρχιώτες μας πιάστηκαν από τους καταχτητές, φυλακίστηκαν, βασανίστηκαν και έκτελέστηκαν κατά καιρούς. Μά τό ολοκαύτωμα και η βιβλική καταστροφή πολλών χωριών της έπαρχίας μας έγινε τή 14η Σεπτεμβρίου τού 1943, όποτε έκτελέστηκαν όμαδικά 360 περίπου κάτοικοι της έπαρχίας Βιάννου και τών γειτονικών περιοχών της έπαρχίας Ίεραπέτρας. Τά γεγονότα εξελίχτηκαν ως εξής:

Τή νύχτα της 8ης προς 9η Σεπτεμβρίου 1943 χωρίς να ένημερωθεί σχετικά η τοπική πολιτική όργάνωση συνελήφθησαν και σκοτώθηκαν από ένόπλους δυό Γερμανοί στρατιώτες, που βρίσκονταν σε φυλάκιο στο χωριό Σύμη (στους πρόποδες τών βουνών, όπου ήταν τό «λημέρι» τών άνταρτών).

Στις 12 Σεπτεμβρίου, ήμερα Κυριακή, ένα τμήμα Γερμανών ξεκίνησε από την 'Ανω Βιάννο (έδρα τών γερμανικών δυνάμεων της έπαρχίας Βιάννου) με προορισμό τη Σύμη. Στο πέρασμά τους από διάφορα χωριά (Βαχός, 'Αμιρά, Κεφαλοβρύσι) έπιασαν γύρω στους 25 όμήρους (μεταξύ αυτών και τόν ιερέα και δάσκαλο του Κεφαλοβρυσίου Ματθαίο Γαλαϊδάκη, τήν ώρα που λειτουργούσε).

Στό μεταξύ ειδοποιήθηκαν οι άντάρτες και, παρά τήν αντίθετη γνώμη της Έπαρχιακής Έπιτροπής τού Ε.Α.Μ., άποφασίστηκε να δοθεί μάχη με τους Γερμανούς. Έτσι, τρεις όμαδες ανταρτών, με έπικεφαλής τους Χρήστο Μπαντουβά, Γιάννη Πολιά και Μήτσο Παπά, έπιασαν έπικαιρες θέσεις γύρω και μέσα στη Σύμη. Κι όταν στις 10 π.μ. της ίδιας μέρας (12 9 - 1943) οι Γερμανοί βρίσκονταν λίγο πιο έξω από τη Σύμη, μέσα σε μία ανταρτών και έγινε μάχη μεταξύ τών χωριών Σύμης και Πεύκου, που κράτησε περίπου 7 ώρες. Από τους Γερμανούς σκοτώθηκαν 70 - 80, τραυματίστηκαν περισσότεροι από 40 και οι χηλατωίστηκαν 13. Από τούς άντάρτες σκοτώθηκε ένας και τραυματίστηκαν δυό. Τήν ίδια ήμερα οι Γερμανοί έκτελεσαν όσους άντρες βρήκαν στη Σύμη και τόν Πεύκο.

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1943 οι Γερμανοί (που είχαν συγκεντρωθεί στο μεταξύ χιλιάδες) πυρπόλησαν τα χωριά Πεύκο, Σύμη, Κεφαλοβρύσι και Κρεβατά. Συγχρόνως με μεγάλες δυνάμεις περικύκλωσαν τό χωριό Βαχό, 'Αμιρά, Κεφαλοβρύσι, Κρεβατά, και 'Αγιο Βασίλειο και έκτελεσαν όμαδικά όσους άντρες βρήκαν σ' αυτά (υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που σκοτώθηκαν τρεις, τέσσερις ή και περισσότεροι από τήν ίδια οικογένεια, από τό ίδιο σπίτι). Τά περισσότερα θύματα είχε τό χωριό 'Αμιρά, όπου έκτελέστηκαν περίπου 120 άτομα.

Στή συνέχεια κήρυξαν νεκρή ζώνη τήν περιοχή σε απόσταση 5 χιλιομ. από τήν παραλία και σ' αυτήν έκτελούσαν όποιον έβρισκαν, άνεξάρτητα από φύλο ή ηλικία. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση τριών μικρών παιδιών, ενός άγοριού και δυό κοριτσιών, τού Γεωργ. Βαρβιλάκη από τό Κεφαλοβρύσι, ηλικίας 7, 9 και 11 έτών, που τό σκότωσαν άφού τό βασάνισαν τρυπώντας τό πέλματά τών ποδιών τους και τό σώμα τους με τις ξιφολόγχες. Περιπτώσεις τέτοιες ή παρόμοιες υπάρχουν πολλές.

Συνελάβαν επίσης από τό χωριό Καλάμι, Συκολόγο, 'Ανω Βιάννο, Κάτω Βιάννο κ.ά. περίπου 500 όμήρους, που τους έκλεισαν για πολλές μέρες στο

οίκημα τού Γυμνασίου Βιάννου, άπειλώντας τους κάθε τόσο με έκτέλεση, άν δεν τους έδιναν οι άντάρτες τούς 13 αιχμαλώτους. Τελικά και έπειτα από δραματικές προσπάθειες τού Έρυθρού Σταυρού και της Εκκλησίας, διέφυγαν τό θάνατο.

Ένα μήνα περίπου μετά τις όμαδικές έκτελέσεις και άφού έδιωξαν τούς κατοίκους πολλών χωριών (Σύμης, Πεύκου, Καλαμίου, Συκολόγου, Κεφαλοβρυσίου κλπ.) Ξαναγύρισαν ειδικά συνεργεία τών Γερμανών και άνατινάξαν όλα τά σπίτια, που έμειναν έρειπωμένα για δεκαετίες.

Αγαπητοί μας συμπατριώτες,

Αυτά είναι σε γενικές γραμμές — όχι πάντως όλα — τά γεγονότα τού Σεπτεμβρίου 1943 στην έπαρχία Βιάννου, που έφεραν τήν καταστροφή τών χωριών της και τήν έρήμωσή, με τις τόσες έκτελέσεις.

Πρός τιμήν τών θυμάτων τών όμαδικών αυτών έκτελέσεων και όσων θυσιάστηκαν στη διάρκεια της Κελευσίας, κατασκευάστηκε, με τή φροντίδα ειδικής Έραδικής Έπιτροπής, τό 'Ηρώο που βρίσκεται στη θέση Σελί τού χωριού 'Αμιρά, έργο τού συντοπίτη μας καλλιτέχνη Γιάννη Παρμακέλη. Έκεί τελείται κάθε χρόνο, από τό 1978, πανεπαρχιακό μνημόσυνο για τήν απόδοση της όφειλόμενης

τιμής στις έκατοντάδες τών συνεπαρχιωτών μας που θυσιάσαν τή ζωή τους στη γερμανοκρατική κατοχή. 'Ο χώρος όμως γύρω από τό 'Ηρώο πρέπει να διαμορφωθεί κατάλληλα, ώστε να ανταποκρίνεται στο μέγεθος της θυσίας. Κατά τή γνώμη μας πρέπει να γίνουν όσα γράφομε και στο φύλλο 53 τών «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΩΝ ΝΕΩΝ» της 20ής 'Ιανουαρίου 1981, που σάς στέλνομε.

Αν λοιπόν θελήσετε, όπως έχομε έκφρασει όρισμαί, να μάς έπισχύσετε στην προσπάθεια για τήν πραγματοποίηση τών παραπάνω, καθώς και για τή λαμπρότερη τέλεση τού πανεπαρχιακού μνημοσύνου, μπορείτε να στείλετε τή βοήθειά σας σε Έπιτροπή 'Ηρώου και Μνημοσύνου, που θα άποτελείται από τούς προέδρους τών κοινοτήτων 'Αμιρά, 'Αγίου Βασιλείου και 'Ανω Βιάννου, έπικουρούμενους και από τούς προέδρους τών άλλων κοινοτήτων της έπαρχίας. Στήν έπιτροπή αυτή προτείνομε να μετέχει και ο κ. Νικ. Βαρδάκης, αδελφός τού κ. Γιώργου Βαρδάκη.

Σας ευχαριστούμε θερμά έκ τών προτέρων και έκ μέρους άλλων τών συνεπαρχιωτών μας.

Με πολλή έκτίμηση
 'Ο Διευθυντής τών Β. Ν.
Γ. Δ. Χρηστάκης

'Ο Έπιμελητής της ύλης
Κ. Γ. Στεφανάκης

«...ΟΤΙ ΤΗΔΕ ΚΕΙΜΕΘΑ...»

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
 για τήν Αντίσταση τού λαού στον ελληνικό χώρο.

ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΠΩΣ ΤΟ ΒΛΕΠΟΥΝ οι άλλοι. Εγώ τό είδα όμως σάν ένα βωμό Λευτεριάς, μέσα στό τραχύ Βιαννίτικο τοπίο. Κι όταν άναψε τό επιτραπέζιο θυμιατήρι ο Δεσπάτης, για να πει με συγκίνηση τά επιμνημόσυνα δεητικά, νόμισα πως ξεπήδησε από μέσα η 'Ολυμπιακή φλόγα. Σε μία άλλη στιγμή τό είδα σάν τόν τύμβο στις Θερμοπύλες με τό αιώνιο μήνυμα προς τούς ελεύθερους ανθρώπους «...ότι τήδε κείμεθα...»

Η ΒΙΑΝΝΟΣ όφρανεμένη, καμένη, πληγωμένη, έγινε τόπος έκλογής για να κρατήσει στους ώμους της τό σταυρό της Ιστορίας. Ν' ακουμπήσει απάνω της τό ξίφος η Λευτεριά. Και να γίνει για τήν Κρήτη και τήν Ελλάδα η Αγία Λαύρα της Αντίστασης. Από τό κακοτοράχαλ βουνα της, τό φαράγγια και τό λαγκάδια της, θα ξεχυθεί τό πρώτο φως της Λευτεριάς για να φωτίσει τις φοβισμένες ψυχές που τις πατούσε η μπότα τού Κατακτητή. Εδώ πάνω θ' ακούσει από τό στόμα τών απλών ζωμάχων τών γεωργών και τών βοσκών, τό δεύτερο ΟΧΙ κρητικό αυτό τή φορά ο ίταμός Ναζισμός. Στήν άγονη βιαννίτικη γή πρωτόπεσε ο σπόρος της Λευτεριάς, κι αυτή τόν έθρεψε και τόν απέδωσε «κακοντοπλασίονα».

λη εναλλαγή, είχαν μία δική τους έκφραση, ένα δικό τους πρόσωπο. Και τό χρώμα και οι πέτρες και οι βράχοι που συνθέτουν τό βιαννίτικο τοπίο είχαν μία δική τους γλώσσα που ανέθρωσκε με τό σίσίλο τού μεσημεριού.

—Εμείς τό είδαμε, τό ζήσαμε, ήμασταν εκεί, όσα τώρα είναι μνήμη! νομίζω πως μου λένε με τήν εύλογητη πετρωμένη σιωπή τους.

Και οι λίθοι κεκράζονται... ΚΑΙ ΟΙ ΠΙΕΤΡΕΣ είδαν κι έζησαν τούς σκοτωμούς, τά αίματα, τις έκτελέσεις, τις ώμότητες, τή γενοκτονία, τούς αφανισμούς, τις φωτιές που έκαψαν τό χωριό, εκτός από τήν πολιτεία που τήν κατέταξε στην έσχατη κατηγορία τών έπειτειών όπως έχει κάμει και για άλλα κορυφαία γεγονότα της Κρητικής Ιστορίας. Κι ενώ στήνε άνδριάντες και τιμά μικροκαπετανάιδους απλώς λόγω καταγωγής και προβάλλει ήσσονος σημασίας μάχες, έπειδή γίνανε στο Μοριά ή τή Ρούμελη παρασιωπά και ύποβιβάζει ολοκαυτώματα και αγωνιστές όπως της Βιάννου. Δίκαιο αίτημα η ιστορία να Ξαναγραφτεί και να παραδοθεί στις νεότερες γενιές άδέκαστη.

χρονοφάγος είναι και βενζινοφάγος. Κι άν δεν έπισκευαστεί πριν από τό χειμώνα, φοβούμαι ότι θα γίνει και άνθρωποφάγος. Άς αλλάξει τακτική μά φορά τό κράτος και να γίνει Προμηθέας. Δέν εβερβέθηκε τό ρόλο τού Επιμηθέα;

Κωστής Φραγκούλης
 Εφημ. ΠΑΤΡΙΣ 17—9—81

ΣΤΗ ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΒΙΑΝΝΟ έλαχε ο κλήρος να γράψει πρωτοσέλιδο στο βιβλίο της νεότερης ιστορίας τό έπος της θυσίας και να φυλάξει άσβηστη τήν εθνική μνήμη που θα ποδηγεται και θα κάνει άκλόνητα τά βήματα τών παιδιών μας. Και θα δείχνει πως η ελευθερία δεν χαρίζεται, κατακτάται. Και ακόμη ότι για να ζήσει ένας λαός ελεύθερος πρέπει να τή διαφυλάσει και να τήν προσατάσει σε κάθε του ενέργεια. Να τήν κάμει καθημερινό τού βιωμά, να τήν εντάξει αχώριστο μερος της ζωής του.

ΣΕ ΙΣΤΟΡΙΚΟ θεματοφυλάκιο νόμισα πως βρίσκόμεν άναν πήγα πρώτη φορά στο χωριό Αμιά Βιάννου προχτές. Ο τόπος γύρω βουνά και ρεματιές άδεντρα και πράσινα σε μία ποικί

ΣΤΑ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ τού Μνημοσύνου που έγραφα χθές πρέπει να προστεθεί ακόμη ένα.

Η κακή κατάσταση και τό αφόρητο —και δαπανηρό— μήκος τού δρόμου Ηρακλείου — Βιάννου. Δαπανηρό σε χρόνο — 2 ώρες με Ι.Χ. τό 72 χλμ. με χρι 'Αμιρά— δαπανηρό σε κόσμημα που είναι πανάκριβα σε λάδια σε ανταλλακτικά. Και ταιλαιπωρία για τούς επιβάτες και μεγάλο κόστος για τό προϊόντα.

ΠΙΣΤΕΥΩ ΠΩΣ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ που έπευσαν να τιμήσουν τή μνήμη τών θυμάτων της ναζιστικής θηριωδίας, συμπολίτευση και αντιπολίτευση θα πήρανε κάποια γεύση από τήν κακή κατάσταση τού δρόμου και όθλασε σε ορισμένα μέρη. Άν τό κράτος έδινε πραγματικά σημασία για τήν πρόοδο τών όρειών και ήμιορειών περιοχών, ο δρόμος αυτός σε πολλά σημεία έπρεπε να υποστεί νεα χάρση ώστε να συντομευθεί και στο σύνολό του να διαπλανυνθεί. Όπως είναι σήμερα και

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Βρισκόμαστε στα τέλη 'Οκτώβρη και οι ζέστες τού Καλοκαιριού συνεχίζονται. 'Οκτώ μήνες τώρα δέν έπεσε ούτε μία σταγόνα νερού βροχής. Τά δέντρα βρίσκονται σε κακή κατάσταση. Οι έλιές είναι σε μικρή παραγωγή φέτος, αλλά κινδυνεύουν να καταστραφούν ολοκληρωτικά από τήν άνομβρία. Δυσκολλίες παρατηρούνται και στις άλλες καλλιέργειες, πρώιμα κηπευτικά και μπανάνες, με τήν έλλειψη νερού.

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΑ ΑΕΙ

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που μπορέσαμε να έχομε, οι παρακάτω συνεπαρχιώτες μας πέτυχαν στις αντίστοιχες σχολές, σύμφωνα με τήν ανακοίνωση τών αποτελεσμάτων τών Γιανελληνικών εξετάσεων.

Παντουβάκης 'Ιωάννης - Πάρης Μιχ. Πολιτικός Μηχανικός

Λένα Μιχ. Κυριακάκη Νομική 'Αθηνών

'Ελισάβετ Δ. Κανάκη Πολ. Μηχανικών Ξάνθης

Ελένη Ι. Παπαδημητράκη Φιλοσοφική 'Αθηνών

Αϊκατ. Έμμ. Παπαδημητρουπούλου Οίκον. 'Αθηνών

'Ιωάν. Δ. Μιχελιογιαννάκης Παιδ. 'Ακαδημία 'Ηρακλείου

Εύαγγελία Κ. Τακτικάκη Χαροκόπειο Οικοκυρική Σχολή Αθηνών.

Έμμ. Νικ. Ραπτάκης (Παναάγου) Φαρμακευτική

Μαρία Γρ. 'Αστρακιανάκη Οικονομικό Νομική 'Αθηνών

Μαρίνα Ν. Χρηστάκη Σχολή κτηνοτροφίας ΚΑΤΕ Ηρακλείου

'Επειδή πιστεύομε πως υπάρχουν και άλλοι που πέτυχαν παρακαλούμε να μάς τό γνωρίσουν οι ενδιαφερόμενοι για να δημοσιεύσουμε συμπλήρωμα στο έπόμενο φύλλο.

νες με σκορπισμένα τά παιδιά στα σπίτια. Τό άν φαίει η Σχολική Έφορεία ή κάποιος άλλος δε θεραπεύει τό κακό. Οι πολίτες γνωρίζουν πως η Νομαρχία προτίσταται όλων τών υπηρεσιών στο Νομό. Αυτή εγκρίνει, αυτή συντάσσει μελέτες, αυτή έχει τό δικαίωμα της παρακολούθησης για τήν έκτέλεση χρονικά και ποιοτικά κάθε έργου.

Άς αλλάξουν λοιπόν νοοτροπία οι υπηρεσίες της Νομαρχίας Ηρακλείου άν θέλομε να πάει μπροστά ο τόπος αυτός.